Інститут Східної Європи
Eastern-European Institute

Віктор Ідзьо

Співпраця Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи з Кафедрою української мови та літератури Кримського Гуманітарного Університету в 2005-2010 роках.

Івано-Франківськ«Сімик», 2020р.

Друкується за рішенням Вченої Ради
Інституту Східної Європи, протокол №1, від 3 січня 2020р.

Рецензенти:

Ірша Р. - доктор історичних наук, професор Відділення "Словацько-української культури" Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.
Калакура Я. - доктор історичних наук, професор Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.
Каляндрук Т. - доктор філософії, професор Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.
Кобилюх В. - санскритолог, професор Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.
Кононенко П. - доктор філологічних наук, професор Кафедри Українознавства, Голова Вченої Ради Інституту Східної Європи.
Кононенко Т. - доктор філософських наук, професор Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.
Масарик Я. - доктор історичних наук, доктор філософських наук, завідувач Відділення "Словацько-української культури" Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.
Недюха М. - доктор філософських наук, професор Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.
Огірко О. - доктор філософії, професор Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи.
Партико З. - доктор філологічних наук, професор Кафедри Українознавства, Вчений секретар Інституту Східної Європи.
Пасічник Г. - кандидат філологічних наук, професор Кафедри Українознавства, завідувач відділення "Прикладна лінгвістика" Інституту Східної Європи.
Хитрук В. - кандидат філологічних наук, доцент Кафедри Українознавства, завідувач Карпатського відділу української духовності Інституту Східної Європи.

Віктор Ідзьо.
І-29. Співпраця Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи з Кафедрою української мови та літератури Кримського Гуманітарного Університету в 2005-2010 роках. Наукове видання. - Івано-Франківськ «Сімик», 2018р. - 20с.

Наукова праця академіка АНВШ України, доктора історичних наук, професора, завідувача Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи Віктора Ідзя «Співпраця Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи з Кафедрою української мови та літератури Кримського Гуманітарного Університету в 2005-2010 роках» аналізує науково-освітню співпрацю Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи з Кафедрою української мови та літератури Кримського Гуманітарного Університету в 2005-2010 роках, робить аналіз джерел, більшість яких під таким кутом зору, апробується та анлізуються вперше.

ISBN 978-966-8067-69-3 **©Ідзьо В.С., 2020р.**

Співпраця Кафедри українознавства Інституту Східної Європи з Кафедрою української мови та літератури Кримського Гуманітарного Університету в 2005-2010 роках.

Як наголосила під час презентації книги О. Нирка «Кобзарство Киму та Кубані» завідувач Кафедрою української мови та літератури Кримського Гуманітарного Університету(КГУ), доктор філологічних наук, професор Світлана Кочерга у 2007 році: «…що з ректором Українського державного університету міста Москви(УУМ), директор Інституту Східної Європи(ІСЄ), завідувачем Кафедрою Українознавства у Львові, академіком Віктором Святославовичем Ідзьо вона познайомилася і подружилася дякуючи мому вчителю, доценту КГУ Олексію Федоровичу Нирку під час І Міжнароднаї наукової конференції «Кобзарство - в історії, літературі, культурі та народному епосі», яку вони спільно проводили в Ялті, 5-9 червня 2005 року…»[1].

Сьогодні я від імені українців Ялти, Кафедри української мови та літератури КГУ, музею Л. Українки маю честь на передодні 50-ти ліття, яке відбудеться 25 листопада, однією із перших, привітати вже свого друга, академіка В.С. Ідзя з ювілеєм!

Хочу наголосити, що ректор УУМ, директор ІСЄ доктор історичних наук, професор, академік Віктор Ідзьо є автором більше 30 наукових монографій та 800 наукових праць. Очолюваний ним УУМ та ІСЄ активно співпрацюють та допомагають українським науково-освітнім та громадським організаціям Ялти ось уже упродовж 10-ти років. Дякуючи його ініціативі, була проведена І Міжнародна наукова конференція «Кобзарство - в історії, літературі, культурі та народному епосі», що пройшла в Ялті, 5 - 9 червня 2005 р. в якій взяли участь науковці з Росії, України, США, Канади, Австралії, Польщі… Дякуючи старанням та редагуванню академіком Віктором Святославовичем Ідзем, з моєю передмовою, вийшла в світ у 2006 році книга доцента КГУ Олексія Нирка «Кобзарство Криму та Кубані», презентацію якої редактор та Кафедра української мови та літератури спільно з Кафедрою Українознавства ІСЄ пройшла в Ялтинському музеї Лесі Українки в 2007 році...»[2].

Слід наголосити, що в 2006 році надихнув мене на подальшу співпрацю з професором С.О. Кочергою, колега по роботі в Національно-Дослідному Інституті Українознавства МОН України, брат директора інституту, академіка П.П. Кононенка, М.П. Кононенко, якого я зустрів в Ялті і якому розповів про велику втрату, українського патріота в Криму - О.Ф. Нирка[3].

Вчний і колега М. Кононенко знав про мою співпрацю в Ялті та Криму і наголосив, що співпрацю з Українською Ялтою, Кримом треба активно продовжувати, підтримуючи і надихаючи місцевих українців до українознавчої співпраці. Він пообіцяв мені від імені Інституту Українознавства МОН України і особисто від директора інституту академіка П.П. Кононенка, всесторонню допомогу в розбудові української справи в Ялті та Криму і просив активніше налагоджувати співпрацю з завідувачем Кафедрою української мови Кримськогго Гуманітарного Університету в Ялті, професором Світланою Кочеркою з якою він мав зустріч і домовився про всесторонню українознавчу

співпрацю… Скоро я зустрівся з завідувачем Кафедрою української мови Кримського Гуманітарного Університету в Ялті професором Світланою Кочеркою в Яктинському музею Лесі Українки куди вона мене запросила на презентацію виставки реліквій письменниці Ольги Кобилянської які були привезені із Чернівців «Дружба Лесі Українки та Ольги Кобилянської». Там ми обговорили всі деталі подальшої співпраці з С.О. Кочергою щодо редагування книга доцента О.Ф. Нирка та її презентації в 2007 році в Ялті. Вчена, професор С.О. Кочерга підтвердила про неохідність продовжувати українську справу доцента О.Ф. Нирка в Українській Ялті, Українському Криму і виразила готовність всеціло в неї включитися, зокрема до презентації та виходу праці доцента Олексія Нирка «Кобзартсво Криму та Кубані». Побачивши в у професорі Світлані Корчерзі активнеу українську діячку в місті Ялті, я задля активнішого включення її в майбутню акцію, запропонував їй написати передмову до книги доцента Олексія Федоровича Нирка «Кобзартсво Криму та Кубані»[5].

Вже 26 липня 2007 року, під час презентації Олексія Нирка «Кобзарство Криму та Кубані» в музеї Лесі Українки міста Ялти, від Кримського університету, зокрема від Кафедри української мови та літератури вихід праці О.Ф. Нирка «Кобзарство Криму та Кубані» привітала, учениця доктор філологічних наук, професор завідувач Кафедри української мови талітератури Світлана Кочерга, яка подякувала професору Віктору Ідзьо за вкладений моральний та матеріальний труд. Редагування праці доцента О. Нирка, як наукової монографії, це велика справа, оскільки О. Нирко завжди робив свою справу чесно пов'язуючи її з наукою тому надіюся, що вона стане дороговказом всім, хто пов'яже себе з вивченням кобзарства Кубані та Криму[6].

Найвищим рівнем співпраці з завідувачем Кафедрою української мови та літератури Кримського Гуманітарного Університету в Ялті відбувся в 2008 році в час презентації накової праці «Леся Українка: поет, літературознавець, борець - революціонер за відновлення незалежної Української держави в 1917 році - аналіз творчості українських видань та часопису московських українців «Украинская Жизнь» в першому десятилітті XX століття», яка пройшла 6 серпня 2008 року в

Ялтинському музеї Лесі Українки. В презентації взяли участь вчені: Кримського державного гуманітарного університету (м.Ялта), Наукові співробітники Ялтинського музею Лесі Українки, Наукового Інституту Українознаівства МОН України, широка українська громадськість міста Ялти.

Організувала презентацію Кафедра української мови та літератури Кримського державного гуманітарного університету, зокрема її завідувач, професор Світлана Олексіївна Кочерга…

У вступній промові, яку виголисила завідувач кафедри української філології Кримського державного гуманітарного університету (м. Ялта), доктор філологічних наук, професор С.О. Кочерга було наголошено, що вивчення творчості Лесі Українки немає меж, оскільки це феноменально визначна українська особистість. Ось і сьогодні як бачимо, академік Віктор Ідзьо, вивчивши в Москві архіви та джерела, які раніше були заборонені, прийшов до нового висновку. зігдно якого бачимо, що Леся Українка: поет, літературознавець, борець - революціонер, боролася за відновлення незалежної Української держави в 1917 році. Він пропонує свій аналіз творчості українських видань та часопису московських українців «Украинская Жизнь» в першому десятилітті ХХ століття. І добре, що вихід такої потрібної для українського музею в Ялти, української громадськості Ялти, де проживала і творила Леся Українка, книги-брошури, підтримала фінансово Міжнародна Асоціація «Україна і Світове Українство», яку очолює

надхненник розбудови світового українознавства, доктор філологічних наук, академік Пентро Кононенко, за що від імені колективу музею Лесі Українки складаємо йому подяку…

В подальшому вчена, доктор філологічних наук, професор КГУ С.О. Кочерга відзначила великий новий фактологічний зміст праці доктора історичних наук, академіка Віктора Ідзьо. «Автор вивчив практично всю творчість великої поетеси і по новому в контексті української державницької позиції підійшов до розуміння творчості Лесі Українки…». «Книга академіка В.С. Ідзя яскраво на багаточисельних джерелах переконує, що Леся Українка своєю творчістю, громадською позицією була будителем відновлення української державності в 1917 році, до часу якої не дожила 3 роки. В цьому і полягає цінність цієї праці, особливо на порозі святкування 18 річниці відновлення незалежності Української держави в 1991 році. Цього року в Ялті дійсно великі свята, це і 170 річчя заснування міста Ялти, це і 100 - річчя проживання великої Лесі Українки в Ялті 1908-2008, це і відкриття пам'ятника Тарасу Шевченка в Ялті у 2008 році…».

«…Як добре, що великий друг музею Кафедри і музею Лесі Українки доктор історичних наук, професор, академік Віктор Ідзьо, ректор Українського Університету в Москві, директор ІСЄ у Львові, своєю працею так яскраво відтворив державницьку позицію Лесі Українки, яку ми побачили у його прекрасній роботі, за що складаю від Кримського гуманітарного

університету йому велику подяку і закликаємо до подальшої співпраці, яка за нашою спільною угодою виливається в наступному році у ІІ Міжнародну наукову конференцію «Кобзарство Кубані і Криму», яку УУМ та ІСЄ з Кафедрою української мови та літератури Кримського гуманітарного університету(КГУ) та з Ялтинським музеєм Лесі Українки проведуть в Ялті 8-9 липня 2009 року і яку буде присвячено пам'яті визначного діячаі українства, директора центру «Кобзарства і Криму і Кубані», доцента О.Ф. Нирка…»[7].

«…Вчена, доктр філологічних наук, професор КГУ С.О. Кочерга також наголосила, що при підгтовці праці академік

В.С.Ідзьо використав московські архіви, зокрема проаналізував всі журнали українців Москви «Украинская Жизнь»….».

Співпраця з завідувачем Кафедрою української мови та літератури КГУ, вченою С.О. Кочергою відбувалась і в 2009 році.

Так завідувачем Кафедрою української мови та літератури КГУ професором С.О. Кочергою була організована презентація наукових праць академіка В.С. Ідзя «Український Університет міста Москви в 1992 -2007 роках», «Міжнародні наукові конференції Українська діаспора в Росії», «Українсько - російські взаємовідносини в Москві у 1997 - 2007 роках», «Українські Греко - Католики в Росії», «Міжнародні наукові конференції Українського Історичного Клубу, Українського Університету міста Москви в Україні в першому 10 - ти літті XXI століття» 6 серпня 2009 року о 17 г. в Ятинському музею Лесі Українки.

Представила гостя Української Ялти, доктора історичниз наук, професора, академіка АНВШ України Віктора Святославовча Ідзьо, присутнім, науковцям Кримського державного уніеврситету та науковим співробітникам Музею Лесі Українки в Ялті, доктор філологічних наук, професор, завідувач Кафедри Кафедри української філології Кримського державного університету у Ялті, Світлана Олексіївна Кочерга, яка провела для гостей презентації екскурсію по музею Лесі Українки. Вчена С.О. Кочерга познайомила з експозицями музею та творчічю великикої української поетеси під час її проживання в Ялті[6].

В залі музею, в якому експонуються бандури та науково - культурний доробок великого українця ялтинської сучасності директиора центру та представника Українського Університету м. Москви у Кубані та Криму Олексія Нирка (1995 - 2005), вчена С.О. Кочерга відзначаючи велику заслугу доцента О.Ф. Нирка в утворенні музею Лесі Українки в Ялті. Співпраця з завідувачем Кафедрою української мовіи та літератури КГУ, доктором філологічних наук, С.О. Кочергою відбулась і в 2010 році[6].

Так вченою, доктором філологічних наук, професором, С.О. Кочергою була організована презентація наукової праці академіка В.С.Ідзьо «Олексій Нирко - як представник УУМ у

Кубані та Криму. Шляхами співпраці та дружби (1995-2005рр.)» в Ялтинському музеї Лесі Українки 28 липня 2010 року.

У презентації взяли участь викладачі Кримського гуманітарного університету, на чолі з завідувачем Кафедрою української мови та літератури доктор філологічних наук, професор С.О. Кочергою, наукові працівники Ялтинського музею Лесі Українки на чолі з завідувачем музею кандидатом філологічних наук, доцентом О. Вісич, члени Ялтинської «Просвіти» на чолі з головою В. Олійником знаментий та всесвітньовідомий бандурист, учень О. Нирка, О. Кіндратюк.

Відкриваючи презентацію в Ялтинському музеї Лесі Українки праці директора ІСЄ, доктора історичних наук, академіка В. Ідзьо «Олексій Нирко - як представник Українського університету в Москві у Кубані та Криму. Шляхами співпраці та дружби (1995 - 2005)» доктор філологічних наук, професор КГУ, завідувач Кафедри української мови, професор Світлана Олексіївна

Кочерга наголосила, що з ректором УУМ, доктором історичних наук, академіком АНВШ України В.С. Ідзем вона познайомилася дякуючи О. Нирку під час І Міжнароднаї наукової конференції «Кобзарство - в історії, літературі, культурі та народному епосі», яку вони спільно проводили в Ялті, 5-9 червня 2005 року…

Хочу наголосити, що доктор історичних наук, професор, академік В. Ідзьо є автором більше 30 наукових монографій та 800 наукових праць. Очолюваний ним Український Університет м. Москви та Інституту Східної Європи в Львові, активно співпрацюють та допомагають українським науково-освітнім та громадським організаціям Ялти ось уже упродовж 10-ти років.

Дякуючи його ініціативі, була проведена І Міжнародна наукова конференція «Кобзарство - в історії, літературі, культурі та народному епосі», що пройшла в Ялті, 5 - 9 червня 2005 року в

якій взяли участь науковці з Росії, України, США, Канади, Австралії, Польщі… Дякуючи старанням та редагуванню доктором історичних наук, професором, академіком Віктором Святославовичем Ідзем вийшла в світ у 2006 році книга доцента О.Ф. Нирка «Кобзарство Криму та Кубані», презентацію якої редактор та Ялтинський музей Л. Українки провів у 2007 році[6].

Ним же, як головним редактором в Науковому Віснику УУМ були опубліковані наукові праці про ятинських українців О. Нирка, та моє з О. Вісич інформаційне дослідження про «Музей Лесі Українки в Ялті» та про О. Нирка «Учитель Батьківщини». Ось і сьогодні, дякуючи праці ректора УУМ, доктора історичних наук, професора, академіка В.С. Ідзьо ми маємо можливість презентувати в музею Лесі Українки в Ялті його нову книгу «Олексій Нирко - як представник Українського Університету в Москві у Кубані та Криму. Шляхами співпраці та дружби» за яку ми йому дякуємо…[7].

У висновок наголошу: «що активна 5-ти літня співпраця з ректором Українського державного університету міста Москви, завідувачем Кафедрою Українознавства Інституту Східної Європи, доктором історичних наук, професором, академіком АНВШ України Віктором Святославовичем Ідзьо так яскраво продемонстрована у праці і проілюстрована фото, гідна поваги і надіють буде в подальшому прикладом в майбутньому в нових українських умовах… Ця праця не помре і в майбутньому відновиться в нових активних українських обрисах в Українській Ялті, Українському Криму…». Надіся, що це збудеться, оскільки історик Віктор Святославович Ідзьо, як віщий побачив її в своїй монографії «Українська Ялта. Український Крим…»[8].

Література

1.Олексій Федорович Нирко. Кобзарство Криму та Кубані. - Львів «Сполом», 2006. - 354с.
Світлана Кочерга. Учитель Батьківщини. В Кн.: О. Нирко. Кобзарство Криму та Кубані. - Львів «Сполом» , 2006. - С.2 - 4.
2.Віктор Ідзьо. Шляхи співпраці та дружби. Науковий Вісник Українського Університету. - М., 2006. - Т.XI. - С.198 - 199.
Світлана Кочерга. Учитель Батьківщини. Науковий Вісник Українського Університету. - М., 2006. - Т.XI. - С.199 - 202.
3.Віктор Ідзьо. Презентація книги Олексія Нирка «Кобзарство Криму та Кубані» в музеї Лесі Українки. Ялта 26 липня 2007р. Науковий Вісник Українського Історичного Клубу міста Москви. - М., 2007. - Т. XIII. - С.158 - 161.
4.Віктор Ідзьо. І Міжнародна наукова конференція «Кобзарство - в історії, літературі, культурі та народному епосі». Науковий Вісник Українського Університету. - М., 2006. - Т.X. - С.123 - 126. (На 123 с. Великий портрет О.Ф. Нирка).
5.Віктор Ідзьо. Міжнародні наукові конференції Українського Історичного Клубу, Українського Університету міста Москви в Україні в першому 10 - ти літті XXI століття. - Львів «Сполом», 2009. - С.80 - 85.
6.Світлана Кочерга, Олександра Вісич. Музей Лесі Українки в Ялті. Науковий Вісник Українського Університету. - М., 2010. - Т.XV. - С.199 - 202.
7.Віктор Ідзьо. Олексій Нирко - як представник Українського університету в Москві у Кубані та Криму. Шляхами співпраці та дружби (1995 - 2005). - Москва, 2010р.
8.Віктор Ідзьо. Українська Ялта. Український Крим. Науково-просвітня, культурно-християнська співпраця у 1994-2014 роках. Наукове видання. - Івано-Франківськ «Сімик», 2015р. - 176с.

Наукове видання

Віктор Ідзьо

Співпраця Кафедри Українознавства Інституту Східної Європи з Кафедрою української мови та літератури Кримського Гуманітарного Університету в 2005-2010 роках.

Подано до друку 2.03.2020р. Підписано до друку 6.03.20р.
Формат видання 60/ 84 1/16. Папір офсетний.
Умовн.друк.арк.10,25
Зам.56. Тираж 300 екз.
Видавництво “СІМИК”
76000, м.Івано-Франківськ, вул. Т. Цьоклера, 9а
тел. (0342) 78-91-26, 78-91-29

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру суб’єкта видавничої справи серія ІФ №11 від 27.03.2001 року.
Віддруковано в друкарні видавництва ПП «СІМИК»
76000, м.Івано-Франківськ, вул. Т. Цьоклера, 9а,
тел. (0342) 78-91-29

